

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysonowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami, a w przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590-1592, z późniejszymi zmianami) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539 z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące **dochodów i wydatków** budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, rachunku dochodów własnych jednostek budżetowych (od 2005 r.) i funduszy celowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The Law on Public Finances, dated 30 VI 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments, provides the legal basis defining the above mentioned processes, while with respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 142, items 1590-1592, with later amendments), and the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 88, item 539 with later amendments).

2. The presented data include information regarding **revenue and expenditure** of: the budgets of local self-government entities as well as budgetary establishments, auxiliary units, own income account of budgetary entities (since 2005) and appropriated funds.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary act passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również funduszy celowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz rachunku dochodów własnych tych jednostek.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy - określające rodzaj działalności oraz paragrafy - określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 VI 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 107, poz. 726 z późniejszymi zmianami).

5. Na dochody **budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - c) otrzymane z funduszy celowych;
- 3) dotacje rozwojowe;
- 4) subwencja ogólna, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiat and expenditure of both gmina and powiat are given jointly. Above note concerns also appropriated funds, budgetary establishments, auxiliary units and their own income account.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions - defining types of activity, and into paragraphs - defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 14 VI 2006 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 107, item 726 with later amendments).

5. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fees,
 - c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing,
 - d) funds for additional financing own tasks from non-budgetary sources;
- 2) appropriated allocations:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) for tasks realized on the basis of agreements between self-government entities,
 - c) from appropriated funds;
- 3) developed allocations;
- 4) general subsidy comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

6. W sektorze finansów publicznych wyróżnia się następujące formy organizacyjno-prawne:

- 1) **jednostki budżetowe**, których wydatki w całości pokrywane są z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a uzyskane przez nie dochody stanowią dochody tych budżetów;
- 2) **zakłady budżetowe** jednostek budżetowych, które odpłatnie wykonują wyodrębnione zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji podmiotowej lub dotacji celowej na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) **gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych** wyodrębnione z jednostki budżetowej, pod względem organizacyjnym i finansowym (część jej podstawowej działalności lub działalność uboczna), pokrywające koszty swojej działalności z uzyskiwanych przychodów własnych oraz ewentualnej dotacji przedmiotowej otrzymanej z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) **rachunek dochodów własnych jednostek budżetowych** (utworzony w 2005 r.) jest wydzielonym rachunkiem, na którym jednostki budżetowe gromadzą dochody ze ściśle określonych źródeł i przeznaczają je na cele ściśle określone w ustawie o finansach publicznych;
- 5) **fundusze celowe** są to fundusze tworzone na podstawie ustaw, których przychody pochodzą z dochodów publicznych, a wydatki przeznaczone są na realizację wyodrębnionych zadań. Fundusz celowy, który realizuje zadania wyodrębnione z budżetu jednostek samorządu terytorialnego jest gminnym, powiatowym lub wojewódzkim funduszem celowym.

Ponadto do 2005 r. istniały **środki specjalne jednostek budżetowych**, dla których dane opublikowane zostały po raz ostatni w Roczniku Statystycznym Województwa Lubuskiego 2007.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

6. In the sector of public finance the following organizational-legal forms of entities operating:

- 1) **budgetary entities**, the expenditures of which are fully covered from the budgets of local self-government entities, and the incomes obtained by them account for the income of these budgets;
- 2) **budgetary establishments of budgetary entities** which perform individual tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective allocations, as well as from subjective allocation or appropriated allocation for cofinancing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local self-government entities;
- 3) **auxiliary units of budgetary entities** separated from a budgetary entity, in terms of organisation and finances (part of its core business or non-core business), covering the costs related to their activity from own revenues, or from a possible objective allocation obtained from the budgets of local self-government entities;
- 4) **own income account of budgetary entities** (established in 2005) is a separated account, on which budgetary entities accumulate incomes from closely defined sources and allocate them for the purposes closely defined in the Law on Public Finances;
- 5) **appropriated funds** are funds created on the basis of acts, the revenues of which originate from public revenues, and expenses are designated for the realization of specific tasks. The appropriated fund which realizes specific tasks separated from the budget of local selfgovernment entities is a gmina, powiat or voivodship appropriated fund.

Moreover, until 2005 there operated **special funds of budgetary entities**, for which the data were published the last time in the Statistical Yearbook of Lubuskie Voivodship 2007.

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled in the Central Statistical Office on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.